

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ Й ПРАКТИКИ ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Козлов В. П.

канд. екон. наук, доцент
кафедри фінансів і банківської справи
Донецького національного університету імені Василя Стуса

Голод О. С.

магістрант
ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
Донецького національного університету імені Василя Стуса

СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вступ. Одним із ключових регуляторних інструментів, і як наслідок, факторів успіху у сфері банківської діяльності є управління прибутковістю. Воно вимагає глибокого розуміння ринкових тенденцій, регуляторних вимог, інноваційних фінансових інструментів та ефективного ризик-менеджменту. Ця тема є актуальною, оскільки наразі для банківських установ постала потреба пошуку нових шляхів для підвищення прибутковості в умовах усе більшої конкуренції, змін у законодавстві та кризових явищ.

Мета роботи – аналіз та систематизація сучасних стратегій управління прибутковістю банківської діяльності, які застосовуються банками для оптимізації фінансових результатів.

Основна частина. Прибуток банку – це фінансовий результат його діяльності, який виражається у формі грошових коштів і являє собою різницю між сукупними доходами та витратами банку за певний період. Прибуток є ключовим показником ефективності та стабільності функціонування банку, а також визначає його здатність до розвитку та конкурентоспроможності.

Узагальнюючи проаналізовані трактування поняття «управління прибутковістю банку» [1–3], було зроблено висновок, що воно полягає у прийнятті стратегічних та оперативних рішень, спрямованих на збільшення прибутку й оптимізацію рівня ризику. Це включає аналіз доходів та витрат, управління активами та пасивами, ціноутворення на банківські продукти й послуги, а також контроль за операційними витратами. Метою управління прибутковістю є максимізація вартості акціонерного капіталу та забезпечення стабільності банку на довгострокову перспективу.

Стратегія управління прибутком визначається найвищим управлінським органом банківської установи – загальними зборами акціонерів. Що важливо, для

кожного банку ця стратегія є індивідуальною та неповторною. Стратегія не може бути стандартизована, і до того ж постійно потребує оновлення.

Існує два ключові види стратегій управління прибутковістю банку: така, що орієнтується на максимізацію прибутку, і така, що орієнтується на мінімізацію ризиків [3].

Стратегія максимізації прибутку застосовується за прибутковості банку нижче необхідної. Полягає у прийнятті певного рівня ризиків та використанні переважно незбалансованих методів управління ресурсами банку, що генерують додатковий прибуток.

Стратегія мінімізації ризиків застосовується, коли рівень прибутковості банку переважно задовільний є потреба збереження його на поточному або не нижчому за поточний рівні.

Формування цілісної стратегії управління прибутковістю банку передбачає виконання менеджером функцій, що є спільними для усіх видів стратегій: планування, аналіз, регулювання, контроль [1, 3].

Основою стратегії є розробка політики управління прибутком, що визначає перелік довгострокових цілей формування і розподілу прибутку. На цьому етапі визначаються нормативні обсяги фінансової діяльності, встановлюються обмеження за витратами, система чинних ставок податкових, кредитних платежів тощо. Як інформаційна база на цьому етапі використовуються фінансові звітності за минулі періоди. Результат – сформований стратегічний та оперативний плани, бюджет.

Для дослідження умов формування та використання прибутку банку використовується аналітичний інструментарій. Мета аналізу – пошук резервів для підвищення ефективності подальшого розподілу прибутку. Серед інструментів аналізу у динаміці – аналіз коефіцієнтів, факторний аналіз, вертикальний та горизонтальний аналіз, аналіз ROE (декомпозиційний аналіз прибутку на капітал), аналіз кредитного портфелю тощо.

Регулювання, яке являє собою комплекс заходів із підтримки виконання поточної діяльності з метою усунення відхилень від запланованої стратегії, здійснюється на оперативному рівні на основі контролю та аналізу. Складниками регулювання є управління процентною маржою, безпроцентним доходом, поточними витратами, відстеження критичних показників діяльності банку.

Функція контролю полягає у перевірці дотримання усіх управлінських рішень, а також правильності проведення бухгалтерського обліку (зокрема фінансового, податкового, управлінського), проведення аудиту наявних ресурсів банку, відслідкування доцільності їх використання.

Процес формування та застосування стратегії управління прибутком банку представлено на рис. 1.

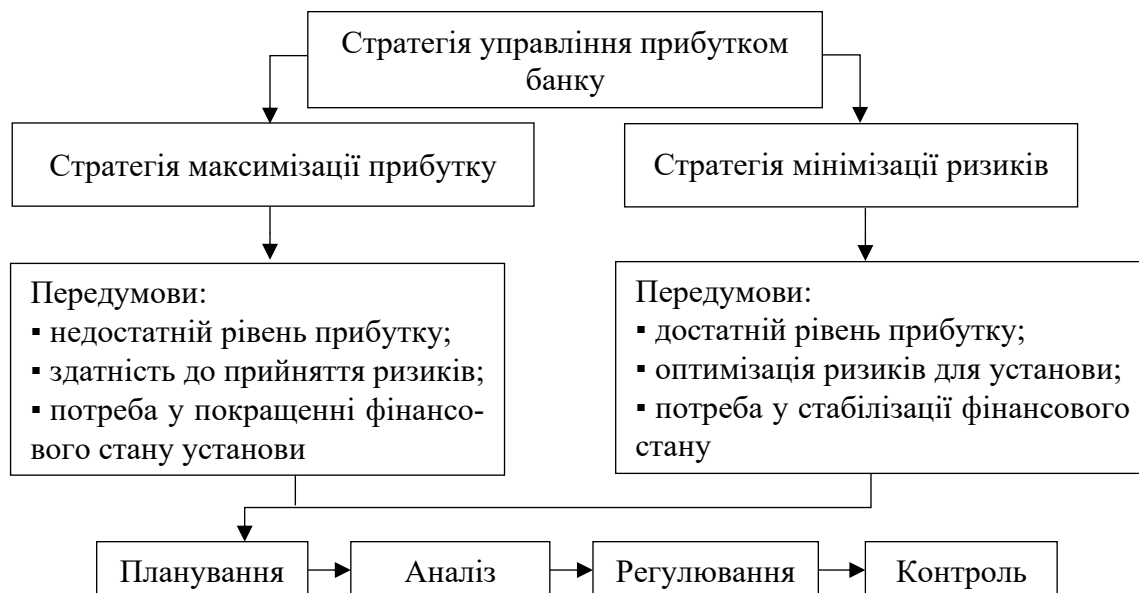

Рисунок 1 – Стратегія управління прибутком банку

Джерело: складено автором за матеріалами [3]

Як видно з рис. 1, стратегія управління прибутком банку повинна проходити чіткий покроковий процес формування, що включає планування, аналіз, регулювання та контроль. Проте зміст цього процесу визначається передумовами впровадження та кінцевими цілями стратегії. Наприклад, впровадження стратегії максимізації прибутку може включати планування агресивного інвестиційного портфелю, аналіз ринку для виявлення можливих сильних сторін банку тощо. Аналогічно, стратегія мінімізації ризиків може включати планування фінансових видатків та страхових внесків.

Висновки. Управління прибутковістю банківської діяльності передбачає прийняття стратегічних та оперативних рішень для збільшення прибутку й оптимізації рівня ризику. Впровадження в діяльність банку розробки стратегій максимізації прибутку та мінімізації ризиків, а також здійснення функцій планування, аналізу, регулювання та контролю будуть сприяти формуванню цілісної стратегії і її ефективному застосуванню.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Макаренко Ю. П., Мороховець К. С. Стратегія підвищення прибутковості комерційного банку. *Економіка та держава*. 2017. № 11. С. 60–64.
2. Гринчук Ю. С., Шемігон О. І., Терещенко О. А. Управління прибутковістю підприємства: теоретико-прикладні аспекти. *Ефективна економіка*. 2021. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9300>
3. Криклій О. А., Маслак Н. Г. Управління прибутком банку: монографія. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. 137 с.